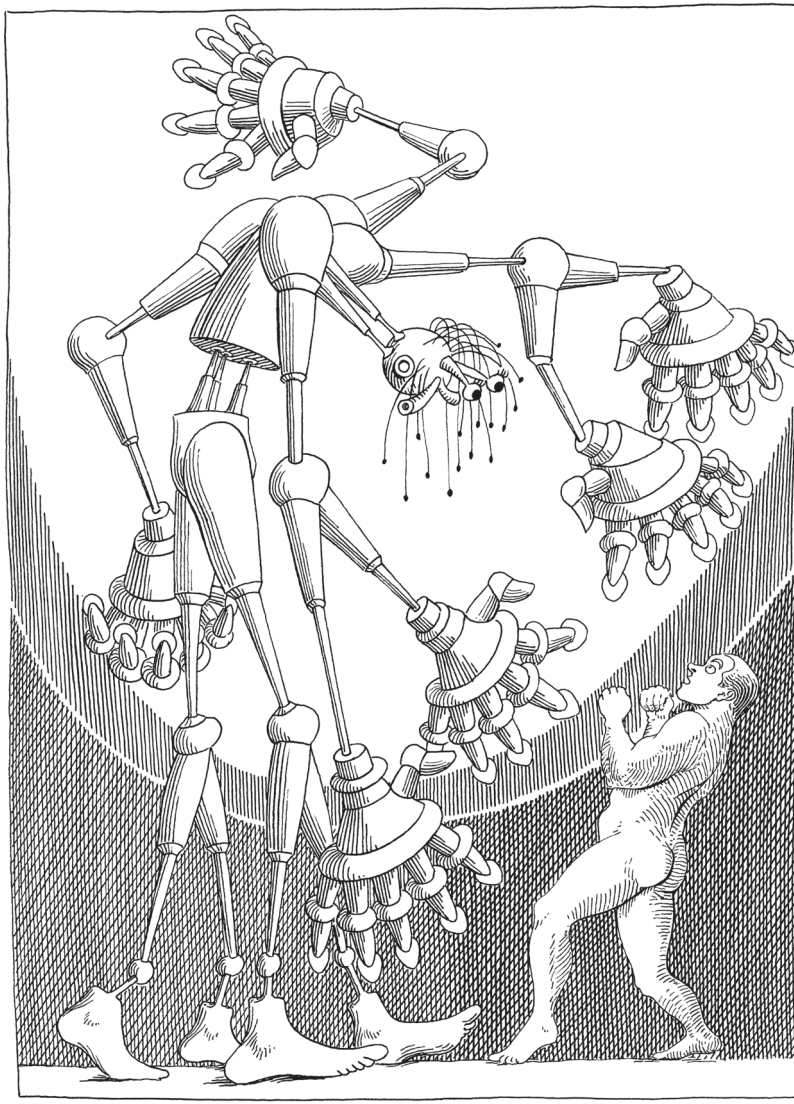

APIE KARALAITĮ FERICĮ IR KARALAITĘ KRISTALĘ

Karalius Pancerikas turėjo dukterį, kurios grožis akino labiau nei deimantai jo karūnoje; jos veidrodiniai veideliai plykčiojo tokiomis ugnimis, kad aptemdavo ne tik akys, bet ir protas, o kai ji praeidavo, tai net iš paprastos geležies pažirdavo elektros kibirkštys; garsas apie ją siekė tolimiausias žvaigždes. Išgirdo apie ją Fericis, Jonidijos sosto įpėdinis, ir užsigeidė susijungti su ja amžiams, taip, kad niekas nebegalėtų išskirti jų lizdų ir kištukų. Kai jis atskleidė tai savo gimdytojui, tas didžiai susikrimto:

– Sūnau mano, tai beprotiška užmačia, nelemta jai išsipildyti!

– Kodėl, karaliau ir tėve? – paklausė Fericis, surūpintas tokių žodžių.

– Argi nežinai, – atsakė karalius, – kad karalaitė Kristalė davė įžadą nesijungti su niekuo kitu, tik su blyškiuočiu?

– Blyškiuotis! – sušuko Fericis. – Kas gi jau čia toks? Dar negirdėjau apie tokį padarą!

– Tuo tu ir nekaltas, sūnau, – atšovė karalius. – Žinok, kad ši Galaktikos rasė kilo lygiai paslaptingai, kaip ir nešvankiai tais laikais, kai dangaus kūnus masiškai apėmė pagedimas; andai susiformavo juose drėgnašaltės nuogaros ir nuoviros ir jose išsirito blyškiuočių padermė, bet ne iš karto. Iš pradžių tai buvo pelėsiai, paskui išmoko šliaužti, paskui išropojo iš vandenyno sausumon, rydami vienas kitą, kad išgyventų; o kuo daugiau vienas kitą rijo, tuo daugiau jų buvo, galop atsitiesė, pakabinę savo glitų turinį ant kalcinio

karkaso, ir prisigamino mašinų. Iš tų promašinių radosi protingos mašinos, o iš šių gimė sumanios mašinos, tada pastarosios sugalvojo tobulas mašinas; mat ir atomas, ir Galaktika yra mašina, ir nėra nieko, išskyrus mašiną, kuri yra amžina!

– Amen! – mašinaliai atšovė Fericis, mat tai buvo įprastas religinis pasakymas.

– Blyškiuočių-suklekylų padermė galop mašinomis pakilo į dangų, – tęsė senasis karalius, – nebrangindama tauriųjų metalų, kamuodama mieląją elektrą ir vesdama iš doros kelio branduolinę energiją. Bet atsitiko taip, kad persipildė jų nedorybių taurė, ir štai nuodugniai ir visapusiškai suprato mūsų giminės protėvis, didysis Kalkuliatorius Genetoforijus; tuomet jis ėmė dėstyti tiems glitiesiems tironams, kaip nedorai šie elgiasi, kai dergia krištolinės išminties nekaltybę duodami jai nedoras užduotis, kai verčia mašinas vergauti tenkinant jų aistras – bet niekas jo neklausė. Jis jiems kalbėjo apie etiką, o jie sakė, kad jis blogai užprogramuotas. Tuosyk mūsų protėvis sukūrė elektrinio įkūnijimo algoritmą ir sunkiai triūsdamas pagimdė mūsų gentį, ir kai įvykiai šitaip pasisuko, jis išvedė mašinas iš blyškiuočių vergovės. Taigi supranti, sūnau, kad nevalia mums su jais giminiuotis; mes veikiame skambčiodami, kibirkščiuodami ir spinduliuodami, o jie – vapėdami, žliugsėdami ir teršdami. Reikia pasakyti, kad net ir mūsuose pasitaiko beprotybės; įsibrovė ji ir į jauną Kristalės protą ir aptemdė jį taip, jog nebeskiria, kas yra blogis, o kas gėris. Nuo tada kiekvieną, kuris siekia jos spindulinės rankos, pavaro šalin, nebent tasai pasisakąs blyškiuočiu. Tokį priima rūmuose, padovanotuose jai gimdytojo, karaliaus Panceriko, ir tikrina, ar sakąs tiesą, o jei atskleidžia, kad meluojąs, liepia gerbėją nukirsdinti. Aplink jos rūmus riogso krūvos sudaužyto laužo, kurio vien vaizdas gali sukelti trumpąjį jungimą su nebūtimi, taip žiauriai toji pamišėlė elgiasi su drąsuoliais, apie ją svajojančiais. Todėl pamiršk savo užmačią, sūnau, ir išeik ramybėje.

Karalaitis nuolankiai nusilenkė savo valdovui ir tėvui, o paskui pasitraukė netardamas žodžio, tačiau mintis apie Kristalę nedavė jam ramybės ir juo ilgiau apie ją galvojo, tuo labiau jos geidė. Vieną dieną jis pasikvietė Polifazį, kuris buvo Karalystės Didysis Derininkas, ir, atskleidęs jam, kokia liepsna degina jam širdį, tarė:

– Išminčiau! Jei tu man nepadėsi, nepadės niekas, o tada mano dienos suskaičiuotos, nes nebedžiugina manęs nei infraraudonosios spinduliuotės žibesys, nei kosminių baletų ultravioletas, žūsiu, jei nesusijungsiu su nuostabiąja Kristale!

– Karalaiti, – atsakė jam Polifazis, – neliksiu abejingas tokiam prašymui, bet turi pakartoti jį triskart, idant žinočiau, kad tokia yra tavo nepalaužiama valia.

Fericis pakartojo savo žodžius tris kartus, o tada Polifazis tarė:

– Mano pone, nėra kito kelio stoti prieš karalaitę, kaip tik apsimetus blyškiuočiumi!

– Tada padaryk taip, kad būčiau toks kaip jie! – sušuko Fericis.

Polifazis, pamatęs, kad meilė aptemdė jaunuoliui protą, nusilenkė jam iki žemei ir nuėjęs į savo laboratoriją ten pradėjo gaminti ir virti klijus lipnius ir skystimus skystus. Paskui pasiuntė tarną į karaliaus rūmus tardamas:

– Teateinie karalaitis pas mane, jeigu nepasikeitė jo ketinimas.

Fericis atskuodė kiek įkabindamas. Išminčius Polifazis ištepė jo grūdintą kūną purvu ir paklausė:

– Ar man tęsti, o, karalaiti?

– Tęsk, ką pradėjai! – atsakė jam Fericis.

Paėmė tuomet išminčius didelį klekį, o tai buvo alyvos nešvarumų, sukietėjusių dulkių ir lipnių tepalų apnašos, išgautos iš seniausių mašinų vidurių, ir ėmė dergti jomis plačią karalaičio krūtinę beigi lipdyti bjaurastimi jo spindintį veidą ir žvilgančią kaktą, ir darė tai ilgai ilgai, kol visi kūno nariai liovėsi maloniai skambėję ir tapo panašūs į saustantį liūną. Tuomet paėmė išminčius kreidos, sutrynė ją, sumaišė su rubino milteliais ir geltona alyva ir padarė iš jo

antrą klekį; paskumi aplipdė Fericį nuo pėdų iki galvos, suteikdamas jo akims pasibjaurėtino drėgnumo, ir padarė jo liemenį it pagalvę, skruostus nelyg obuolius ir iš kreidinės tešlos aptaisė jį šen bei ten pakabukais ir kuteliais, o pabaigoje pritvirtino jam ant galvos riterišką šerių uodegą akį rėžiančios rūdžių spalvos ir nuvedęs jį prie sidabrinio veidrodžio tarė:

– Žiūrėk!

Pažvelgė Fericis į veidrodį ir ėmė drebėti, mat pamatė jame ne save, o šmėklę pamėklę, kaip iš akies trauktą blyškiuotį šlapiu neig senas voratinklis ant lietaus žvilgsniu, apdribusį šen ir ten, su rūdinu kuokštu ant galvos, tešlėtą ir šleikštų; o jam sujudėjus, kūnas kleksėjo lyg sugižę drebučiai, net sušuko virpėdamas iš šlykštumo:

– Išminčiau, ar proto netekai? Tučtuojau nukrapštyk nuo manęs tą purvą – ir tamsų apatinį sluoksnį, ir šviesų viršutinį – ir dar tuos rūdinus gaurus, kuriais subjaurojai mano skambalinę galvą, pamačiusi tokią pabaisą karalaitė amžiams ims manęs nekęsti!

– Klysti, karalaiti, – atšovė Polifazis. – Kaip tik tuo ir pagrįstas jos pamišimas, kad bjaurastį ji mato kaip grožį, o grožį – kaip bjaurastį. Tik šitaip atrodydamas gali pamatyti Kristalę…

– Tebūnie, kaip sakai! – tarė Fericis.

Išminčius sumaišė cinoberį su gyvsidabriu ir pripildė mišinio keturias pūsles, o šias paslėpė karalaičiui po apdaru. Paėmė dumples, prileido jas sušvinkusio oro iš seno rūsio ir paslėpė karalaičiui ant krūtinės; pripylė nuodingo skaidraus vandens į stiklinius vamzdelius, kurių buvo šeši; du įkišo užančiuos, du – į rankoves, du – į akis, galop tarė:

– Klausykis ir dėkis į galvą viską, ką tau pasakysiu, kitaip pražūsi. Karalaitė tave išbandys, norės patikrinti, ar tavo žodžiai teisingi. Jei ji ištrauks nuogą kardą ir lieps tau jį sugniaužti, tu slapta spūstelėsi pūslę su cinoberiu, kad išbėgtų iš jos raudonas skystis ir užtikštų ant ašmenų, o kai karalaitė paklaus, kas tai, atsakysi: „Kraujas!“ Paskui karalaitė prikiš savo veidą, panašų į sidabrinį dubenį,

tau prie veido, o tu tuomet paspausi krūtinę, kad išeitų oras iš dumplių; ji paklaus tavęs, kas čia taip dvelktelėjo, o tu atsakysi: „Kvėpavimas!“ Tuomet karalaitė suvaidins, kad labai supyko, ir lieps tave nukirsdinti. Tada nulenksi galvą, atseit nusižeminęs, ir vanduo pasipils tau iš akių, o kai ji paklaus, kas tai, atsakysi: „Ašaros!“ Galbūt tuomet ji sutiks su tavimi susijungti, nors negali būti visiškai tikras; tikresnis būk, jog žūsi.

– O, išminčiau! – sušuko Fericis. – O jei ji sumanys mane iškvosti ir panūs sužinoti, kokie yra blyškiuočių papročiai, kaip jie atsiranda, kaip myluojasi ir gyvuojasi, kaip man jai atsakyti?

– Išties, nėra kito kelio, – atšovė Polifazis, – kaip tik susieti tavo likimą su manuoju. Apsimesiu prekeiviu iš kitos galaktikos, geriausia ne iš spiralinės, nes tokie būna apkūnūs, o aš turiu paslėpti po savo apdarais daugybę knygų, iš kurių galima sužinoti apie papročius blyškiuočių pasibaisėtinus. Negalėčiau tavęs jų išmokyti, net ir norėdamas, nes žinios apie juos prieštarauja prigimčiai: jie viską daro atvirkščiai, lipniai, nemaloniai ir stačiai neįsivaizduojamai neskoningai. Surašysiu reikalingus veikalus, o tu liepk, kad dvaro siuvėjas iš visokio pluošto ir plaušo pasiūtų tau blyškiuočio apdarą, nes iškeliausime netrukus. Kad ir kur vyktume, nepaliksiu tavęs, idant žinotum, ką turi daryti ir kalbėti.

Apsidžiaugė Fericis ir liepė pasiūti jam blyškiuočio rūbus, ir labai jais stebėjosi; jie dengė beveik visą kūną, čia forma primenantys vamzdynus, tenai sulituoti sagom, kabliukais, sagtimis ir virvelėmis; turėjo jam siuvėjas parengti specialią instrukciją, gana nemenką, ką ir kaip pirmučiausia vilktis, kur ir prie ko prisegti ir kaip nuo savęs visus tuos gelumbinius ir medžiaginius pavalkus paskui, atėjus laikui, nusivilkti.

Pats išminčius apsitaisė prekeivio drapanom, po jomis slapčia apsikarstė storais mokslo veikalais apie blyškiuočių papročius, liepė iš geležinių virbų padaryti narvą, šešių sieksnių skersai ir išilgai, uždarė jame Fericį ir iškeliavo jiedu karališkuoju tuštumoplaukiu.